

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 493

Instytucje w teorii i praktyce

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2017

Redakcja wydawnicza: Dorota Pitulec
Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz
Korekta: Hanna Jurek
Łamanie: Małgorzata Myszkowska
Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdą się na stronach internetowych
www.pracnaukowe.ue.wroc.pl
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska
(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2017

ISSN 1899-3192
e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-691-6

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:
Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
ul. Komandorska 118/120, 53-345 Wrocław
tel. 71 36 80 602; e-mail: econbook@ue.wroc.pl
www.ksiegarnia.ue.wroc.pl; ksiegarnienaukowe.pl

Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp	7
Marek Ratajczak: Nowa transformacja ustrojowa w świetle ekonomii instytucjonalnej / Transition of new political system in the light of institutional economics	9
Stanisław Rudolf: Nowe spojrzenie na równowagę instytucjonalną i zmianę instytucjonalną / A new approach to institutional equilibrium and institutional change	22
Ewa Gruszewska: Instytucje formalne i nieformalne. Skutki antynomii / Formal and informal institutions. Results of antinomy	36
Magdalena Owczarczuk: Kulturowe przejawy niespójności systemów instytucjonalnych krajów Europy Środkowej i Wschodniej / Cultural symptoms of inconsistencies in the institutional systems of Central and Eastern European countries	51
Małgorzata Szczepaniak: Znaczenie instytucji dla procesów rozwojowych gospodarki Irlandii / The role of institutions in economic development of Ireland	64
Anna Ząbkowicz, Sławomir Czech: Ewolucja instytucji mediacji w koordynowanych gospodarkach rynkowych. Przypadek Japonii i Szwecji / The evolution of institutions of mediation in coordinated market economies. The case of Japan and Sweden	76
Gabriela Przesławska: Instytucje promujące międzynarodową konkurencyjność kraju według World Economic Forum 2016-2017 – wymiar podmiotowy i przedmiotowy / Institutions promoting country's international competitiveness according to World Economic Forum 2016-2017 – subjective and objective scope	88
Zbigniew Jurczyk: Teorie i modele ekonomiczne w polityce konkurencji dotyczącej porozumień wertykalnych / Economic theories and models in competition policy regarding vertical agreements.....	100
Agnieszka Szulc-Obłoz: Instytucje nieformalne na rynku pracy w Polsce / Informal institutions on the Polish labour market	117
Jerzy Ząbkowicz: Problem pozytywnej dyskryminacji unijnego sektora MŚP w sferze zamówień publicznych w świetle prawa wtórnego UE / The problem of positive discrimination of the EU SME sector in the area of public procurement in the light of the EU secondary legislation	131

Paweł Kuśmierczyk: Efektywność przetargów z punktacją uzależnioną od średniej oferty / The efficiency of the average scoring rule in multi-criteria auctions	150
Jakub Sukiennik: <i>Path dependence</i> – proces przekształceń instytucjonalnych / Path dependence – process of institutional changes	163
Wojciech Misiński: Przyczyny (i konsekwencje) niekompletności oraz niewyłączości struktur praw własności współczesnych spółek kapitałowych / Reasons (and consequences) of incompleteness and non-inclusion of property rights structures of contemporary capital companies	174
Łukasz Żabski: Instytucje nadzoru właścicielskiego nad spółkami samorządowymi / Institutions of the owner’s supervision of local government companies	190
Agnieszka Mikucka-Kowalczyk, Łukasz Kowalczyk: Kształtowanie się <i>corporate governance</i> w spółkach Skarbu Państwa / Shaping corporate governance in companies of the State Treasury	203
Grażyna Wolska: Konsekwencje instrumentalnego traktowania kodeksów etycznych / Consequences of instrumentalization of ethical codes	221
Marian Noga: Powstanie neuromakroekonomii jako efekt filtra biologicznego nałożonego na paradygmat ekonomii głównego nurtu / Creation of neuromacroeconomics as a result of a biological filter imposed on the paradigm of mainstream economics	235

Wstęp

Przedstawiamy kolejny numer Prac Naukowych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, na który składają się referaty wygłoszone w dniach 20 i 21 marca 2017 r. na ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. Instytucje w teorii i praktyce. Była to ósma konferencja zorganizowana przez Katedrę Mikroekonomii i Ekonomii Instytucjonalnej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, poświęcona instytucjom rozumianym jako normy prawne, normy społeczne i mechanizmy ich egzekwowania, łącznie stanowiące ograniczenia i bodźce wyborów dokonywanych przez osoby gospodarujące. Podobnie jak w poprzednich latach tegoroczna konferencja zaowocowała zbiorem publikacji, które ze względu na szeroki zakres poruszanych zagadnień dotyczących instytucji powinny zainteresować liczne grono Czytelników.

Niniejszą publikację otwiera artykuł Marka Ratajczaka poświęcony instytucjonalnym aspektom transformacji ustrojowej w Polsce. Refleksja nad słabościami pierwszej transformacji stała się dla autora punktem wyjścia do zaprezentowania scenariuszy nowej transformacji, określonej w pracy mianem drugiej transformacji. Który z tych scenariuszy jest bardziej prawdopodobny? W poszukiwaniu odpowiedzi na to pytanie pomocna może się okazać lektura kolejnych opracowań, traktujących o problemach kształtowania się ładu instytucjonalnego. Stanisław Rudolf proponuje nowe spojrzenie na równowagę instytucjonalną, wskazując na dylematy związane z definiowaniem tego pojęcia. Niezależnie od różnych wątpliwości, mówiąc o równowadze instytucjonalnej, autor definiuje ją w kategoriach układu instytucji formalnych i nieformalnych. W takim ujęciu równowagę instytucjonalną interpretuje także autorka kolejnego artykułu, Ewa Gruszewska, której rozważania koncentrują się na skutkach antynomii instytucji formalnych i nieformalnych. Zagadnienie to jest także przedmiotem rozważań w opracowaniu Magdaleny Owczarczuk, która podejmuje problem niespójności instytucjonalnej w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, rozumianej jako niedopasowanie instytucji formalnych do instytucji nieformalnych. Na podstawie porównań wybranych aspektów niespójności instytucjonalnej w tych krajach autorka wskazuje na znaczenie dla rozwoju gospodarczego zakorzenionych kulturowo instytucji nieformalnych.

Zależności między ładem instytucjonalnym a rozwojem gospodarczym są przedmiotem rozważań w trzech kolejnych opracowaniach. Przy czym pierwsze z nich, autorstwa Małgorzaty Szczepaniak, koncentruje się na gospodarce Irlandii. Natomiast drugi artykuł, którego autorami są Anna Ząbkowicz i Sławomir Czech, został poświęcony rozważaniom na temat ewolucji instytucji mediacji w Japonii i Szwecji i skutków tych zmian dla funkcjonowania tych gospodarek. W kolejnym artykule

Gabriela Przesławska omawia raport Światowego Forum Ekonomicznego 2016-2017 poświęcony instytucjom promującym międzynarodową konkurencyjność kraju.

Kolejną grupę opracowań stanowią artykuły, których przedmiotem są zagadnienia kształtowania się instytucji państwowej regulacji rynków. W pierwszym z nich Zbigniew Jurczyk omawia problemy porozumień wertykalnych w prawie ochrony konkurencji. W następnym opracowaniu Agnieszka Szulc-Obłóza rozważa kształtowanie się instytucji nieformalnych na rynku pracy w Polsce w kontekście istniejących rozwiązań formalnych. Z kolei Jerzy Ząbkowicz podejmuje problem nowych regulacji na poziomie Unii Europejskiej, zmierzających do zwiększenia małym i średnim przedsiębiorstwom dostępu do zamówień publicznych. Zagadnienia związane z zamówieniami publicznymi są także analizowane w kolejnym artykule, w którym Paweł Kuśmierczyk rozważa efektywność przetargów w świetle nowelizacji ustawy Prawo zamówień publicznych z 22 czerwca 2016 r. Z kolei problemy związane z procesem przekształceń instytucjonalnych w formie *path dependence* zostały podjęte przez Jakuba Sukiennika. Zagadnienie to autor analizuje w kontekście ścieżki regulacji na rynku narkotyków.

Przedmiotem rozważań w trzech kolejnych artykułach są zagadnienia dotyczące kształtowania się instytucji w przedsiębiorstwach. W swoim opracowaniu Wojciech Misiński analizuje przyczyny i skutki niekompletności praw własności w spółkach kapitałowych. Łukasz Żabski zaś omawia instytucje nadzoru w spółkach z kapitałem jednostek samorządu terytorialnego. Tę grupę opracowań zamyka praca, w której Agnieszka Mikucka-Kowalczyk oraz Łukasz Kowalczyk koncentrują uwagę na kształtowaniu się *corporate governance* w spółkach Skarbu Państwa w Polsce.

Zeszyt zamykają dwie publikacje. Pierwsza to opracowanie Grażyny Wolskiej, która podejmuje próbę określenia bodźców skłaniających osoby gospodarujące do respektowania kodeksów etycznych oraz ich znaczenia dla procesu gospodarowania. W drugim artykule Marian Noga stawia problem modyfikacji paradygmatu ekonomii głównego nurtu w świetle wyników badań biologii i ekonomii behawioralnej.

Zachęcam do lektury, wyrażając nadzieję, że zainspiruje ona Czytelników i pobudzi do dalszych badań w dziedzinie ekonomii instytucjonalnej.

Bożena Borkowska